

छत्रदेव जनस्वास्थ्य गतिविधी

छत्रदेव गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखाद्वारा २०८१ माघ महिनामा सञ्चालित गतिविधिहरूको सङ्गालो

वर्ष: २

अंक: ८

महिना: फागुन

यस सामग्रीमा समावेश भएका विषयवस्तुहरू:

१. २०८१ माघ महिनामा सञ्चालित क्रियाकलापको विवरण
२. ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम सम्बन्धी विवरण,
३. एच.पि.भी. खोप अभियान सम्बन्धी खोप दिने स्वास्थ्यकर्मीहरूको तालिम सम्बन्धी विवरण,
४. नियमित खोप सुदृढीकरण, पुर्णखोप सुनिश्चितता र दीगोपना तथा सरसफाई प्याकेज कार्यक्रमको समीक्षा सम्बन्धी
५. एच.पि.भी. खोप अभियान सम्बन्धी स्वयंसेवकहरूको अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्बन्धी विवरण,
६. एच.पि.भी. खोप अभियान सम्बन्धी खोप समन्वय समिति तथा सरोकारवालाहरूका लागि अभिमुखीकरण सम्बन्धी विवरण,
७. स्वास्थ्य चौकीको न्यूनतम सेवा मापदण्डको फलोअप तथा समीक्षा सम्बन्धी विवरण,
८. सुनौला हजार दिनका आमा तथा बच्चाहरूका लागि पोषण सम्बन्धी स्वास्थ्य शिक्षा तथा पोषण लेखाजोखा कार्यक्रम सम्बन्धी विवरण

२०८१ माघ महिनामा छत्रदेव गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा द्वारा सञ्चालित क्रियाकलापहरू:

१. स्वास्थ्य संस्थाहरूको मासिक समीक्षा बैठक सम्पन्न
२. गाउँपालिका अन्तर्गत RUSG कार्यक्रम सञ्चालन,
३. एच.पि.भी. खोप अभियान सम्बन्धी खोप दिने स्वास्थ्यकर्मीहरूको तालिम सम्पन्न,
४. नियमित खोप सुदृढीकरण, पुर्णखोप सुनिश्चितता र दीगोपना तथा सरसफाई प्याकेज कार्यक्रमको समीक्षा सम्पन्न,
५. एच.पि.भी. खोप अभियान सम्बन्धी स्वयंसेवक, खोप समन्वय समिति तथा सरोकारवालाहरूका लागि अभिमुखीकरण सम्पन्न,
६. स्वास्थ्य चौकीको न्यूनतम सेवा मापदण्डको फलोअप तथा समीक्षा सम्पन्न,
७. सुनौला हजार दिनका बालबालिकाहरूको पोषण लेखाजोखा कार्यक्रम सम्पन्न,
८. HPV खोप अभियान सम्पन्न,
९. २०८१ माघ महिनामा सम्पादन गरिएका क्रियाकलापहरू.

मासिक समीक्षा बैठक सम्पन्न

छत्रदेव गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखाको आयोजनामा गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्था प्रमुखहरूको सहभागिता तथा स्वास्थ्य शाखा प्रमुखको अध्यक्षतामा भाद्र महिनाको मासिक समीक्षा बैठक २०८१ माघ ११ गते सम्पन्न भएको थियो। छत्रदेव गाउँपालिकामा सम्पन्न बैठकमा मङ्सिर महिनामा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सञ्चालित क्रियाकलापहरूको समीक्षा गरिएको थियो। महिनाभर सञ्चालित क्रियाकलापको प्रभावकारिता सम्बन्धमा आवश्यक छलफल गरी सुझाव लिनेदिने कार्य गरिएको थियो। स्वास्थ्य संस्थाहरूले DHIS2 मा तथ्याङ्क प्रविष्टी गर्ने कार्य पुरा गरेकोले स्वास्थ्य शाखाबाट भेरिफिकेशन गरी तथ्याङ्कमा देखिएका समस्याहरूको बारेमा सुधारका लागि पृष्ठपोषण दिने लिनै कार्य गरिएको थियो।

ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम सञ्चालन:

नेपालमा मातृ तथा शिशु मृत्यु दर हाल पनि उच्च रहेको पाइन्छ। कुनै पनि देशको दिगो विकासको लागि मातृ तथा शिशु मृत्यु अभिसाप बन्ने गर्दछ। नेपालमा सन् १९९६ मा मातृ मृत्यु अनुपात ५३९ प्रति लाख जिवित जन्म रहेको थियो भने सन् २०१५ सम्ममा १३४ झार्ने लक्ष रहेकोमा २५८ मा सिमित रहेको पाइन्छ। NDHS 2016 का अनुसार नेपालमा मातृ मृत्युदर २५९ प्रति लाख जिवित जन्म रहेको र शिशुमृत्यु दर २१ प्रतिहजार जिवित जन्म रहेको पाइएको छ। नेपाल स्वास्थ्य क्षेत्र रणनीति २०१५-२०२० मा सन् २०२० सम्ममा मातृ मृत्यु अनुपात १२५ प्रति लाख जिवित जन्ममा झार्ने लक्ष राखिएको छ भने दिगो विकास लक्ष (SDG) हासिल गर्न सन् २०३० सम्म मातृ मृत्यु अनुपात ७० प्रति लाख जिवित जन्ममा झार्ने लक्ष लिइएको थियो भने शिशु मृत्यु दर १२ प्रतिहजार जिवित जन्ममा झार्ने लक्ष लिइएको थियो।

नेपालमा सन् २०३० सम्ममा मातृमृत्यु प्रति लाख जिवित जन्ममा ७० र नवजात शिशुको मृत्युदर प्रति हजार जिवित जन्ममा १२ मा झार्ने लक्ष लिइएको छ। राष्ट्रिय जनगणना २०२१ बमोजिम नेपालमा प्रति लाख जिवित जन्ममा १५१ जना आमाहरू गर्भवती भएकै कारण ज्यान गुमाउन बाध्य छन् भने ६१% मृत्यु सुत्केरी अवस्थामा हुने गरेको छ। साथै नेपाल जनसाँख्यिकी तथा स्वास्थ्य प्रतिवेदन २०२२ का अनुसार नेपालमा नवजात शिशुको मृत्युमा पनि २०१६ को तुलनामा कुनै कमि आएको छैन र लक्ष भन्दा अधिक (२१ प्रति हजार जिवित जन्म) रहेको छ। HMIS आ.व २०७९/८० का अनुसार हाल सामाजिक, आर्थिक,

ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड

सांस्कृतिक, भौगोलिक आदि कारणले आधा भन्दा कम सुत्केरी महिला (४४%) ले मात्र ३ पटक सुत्केरी जाँच गराउने गरेका छन् र विगतमाझैँ सुत्केरी तथा नवजात शिशुका स्वास्थ्य जटिलताहरू समयमा नै पहिचान र निराकरण गर्न स्वास्थ्य प्रणाली अग्रसर नभएमा दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न असक्षम हुने सम्भावना रहेको छ । सोही कारण स्थानीय तहमा उत्तर प्रसूती घरभेट कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक रहेको छ । मातृ मृत्युका कारणहरू पत्ता लगाइ थप मातृ मृत्यु हुनवाट जोगाउन मातृ तथा पेरिनेटल मृत्यु निगरानी तथा प्रतिकार्य (Maternal & Perinatal Death Surveillance & Response /MPDSR) सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यन्वयनमा आएको छ । MPDSR २०१५-२०१७ को प्रतिवेदन अनुसार ७३ % मातृ मृत्यु सुत्केरी अवस्थामा हुने गरेको छ । यसै गरी NDHS २०१६ का अनुसार सबै भन्दा धेरै ७९ % शिशु मृत्यु ६ दिन भित्र हुने गरेको छ ।

समग्रमा कुनै पनि समाज एवं राष्ट्रको सामाजिक आर्थिक अवस्थाले त्यहाँका महिला तथा बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य अवस्थाले प्रभाव पारेको हुन्छ । परावरको खुसी र समृद्धि महिलाको स्वास्थ्यबाट उत्पत्ति भई बालबालिकाको मुस्कान झल्किन्छ । तर प्राकृतिक प्रजनन प्रक्रियाले पनि कहिलेकाहीँ अनायासै अत्यन्त असहज एवं वियोगान्त अवस्था सृजना गरिदिन्छ ।

एउटा आमाको मृत्युले उनको बच्चाको स्वास्थ्य तथा बृद्धिबिकासमा प्रतिकूल असर गरी समग्र परिवारकै स्वास्थ्यमा असर पारेको हुन्छ । कमजोर मातृस्वास्थ्य, गर्भावस्थामा उचित हेरचाहको कमी, गर्भावस्था तथा प्रसव अवस्थाका जटिलताको उपयुक्त व्यवस्थापनले मातृ तथा शिशु स्वास्थ्यलाई राम्रो बनाउन मद्दत गर्दछ । त्यसका लागि जटिलताको समयमै पहिचाल तथा पुर्व तयारीको महत्वपूर्ण भुमिका रहेको हुन्छ ।

नेपालमा गर्भवती तथा प्रशव सम्बन्धी जटिलताको समयमै पहिचान भई व्यवस्थापन हुन नसक्दा मातृ तथा शिशुमृत्युदर उच्च रहेको छ । सम्भावित जटिलताको समयमै पहिचान हुन नसक्दा गर्भवती अवस्थामा प्रसूतीको लागि आवश्यक तयारीको लागि योजना बन्न नसक्दा आमा तथा शिशुको स्वास्थ्य जटिल बन्ने गरेको तथ्याङ्कहरूले पुष्टी गरेका छन् । ग्रामीण अल्ट्रासाउण्डको सहायताले गर्भवती महिलाहरूको समयमै जटिलता पत्ता लगाई मातृ तथा नवजात शिशुको मृत्युदर घटाउनको लागि तालिम प्राप्त नर्सिङ कर्मचारीहरूको सहयोगमा दुर्गम स्थानमा रहेका स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको कमि भएका स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामै गएर सेवा प्रदान गरी कुनै जटिलता भएमा समयमै पत्ता लगाई CEONC Site

ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड

भएमा समयमै पत्ता लगाई CEONC Site मा रेफर गरी जटिलताको व्यवस्थापन गरी मातृ तथा नवशिशु रुग्णता तथा मृत्युदर घटाउन सहयोग पुग्ने उद्देश्यले यस कार्यक्रमको आयोजना गरिएको हो ।

कार्यक्रममा सेवा प्रदान गरिएका गर्भवती महिलाहरूको स्वास्थ्य संस्था अनुसारको सङ्ख्यात्मक विवरण देहायबमोजिम रहेको छ ।

क्र. सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	सेवाग्राही गर्भवती सङ्ख्या	कैफियत
१	चिदिका स्वास्थ्य चौकी	८	
२	बल्कोट प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१३	
३	दुन्द्रुक आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र	७	
४	केरुङ्गा स्वास्थ्य चौकी	६	
५	छत्रगञ्ज स्वास्थ्य चौकी	८	एक जना प्रेषण
६	ठूलापोखरा स्वास्थ्य चौकी	१०	
७	भगवती स्वास्थ्य चौकी	५	
८	अर्घातोष स्वास्थ्य चौकी	९	
जम्मा		६६	

एच.पि.भी. खोप अभियान सम्बन्धी खोप दिने स्वास्थ्यकर्मीहरूको तालिम सम्पन्न:

पाठेघरको मुखको क्यान्सर (Cervical Cancer) महिलाहरूमा हुने क्यान्सरहरू मध्ये चौथो मुख्य क्यान्सरको रूपमा रहेको छ । संसारमा हरेक वर्ष ५,७०,००० महिलालाई पाठेघरको मुखको क्यान्सर हुन्छ र यो रोगबाट हरेक वर्ष ३,११,००० जना महिलाहरूको मृत्यु हुन्छ । विश्व स्वास्थ्य संगठनको सन् २०२० को तथ्यांक अनुसार, पाठेघरको मुखको क्यान्सरका विरामीहरू त्यसबाट मृत्यु हुने जम्मा संख्या मध्ये ८८% न्यून र मध्यम आय भएका देशहरूमा देखिएको छ ।

नेपालमा हरेक वर्ष २,१६९ जना महिलालाई पाठेघरको मुखको क्यान्सर हुन्छ । नेपालमा पाठेघरको मुखको क्यान्सरबाट हरेक वर्ष १,३१३ जना महिलाहरूको मृत्यु हुन्छ भन्ने अनुमान छ यो तथ्यांक अनुसार औसतमा प्रत्येक दिन ४ जना महिलाहरूको मृत्यु हुन्छ भन्ने अनुमान छ । महिलाहरूमा हुने क्यान्सरहरू मध्ये नेपालमा Cervical Cancer दोस्रो मुख्य कारण रहेको छ भने क्यान्सरबाट महिलाको मृत्यु हुने पहिलो मुख्य कारण रहेको छ ।

एच.पि.भी. खोप अभियान

पाठेघरको मुखको क्यान्सर (Cervical Cancer) को मुख्य कारण Human Papillomavirus (एच.पि.भी.)को संक्रमण हुनु हो एच.पि.भी. भाइरस २०० भन्दा धेरै प्रजातिहरू (Serotypes) हुन्छन् । मानव शरीरमा क्यान्सर गराउने जोखिम १२ प्रकारका प्रजातिहरूबाट हुन्छन् । १२ प्रकारका प्रजातिहरू : १६, १८, ३१, ३३, ३५, ३९, ४५, ५१ ५२, ५६, ५८ र ५९ हुन । १२ प्रकारका प्रजातिहरूमध्ये सबैभन्दा बढी जोखिम प्रजातिहरू १६ र १८ रहेका छन् । नेपालमा ८०% पाठेघरको मुखको क्यान्सर एच.पि.भी.प्रजाति १६ र १८ बाट भएको देखिन्छ । ह्यूमन प्यापिलोमा भाइरसबाट संक्रमित व्यक्तिको यौनाङ्गको छाला, म्युकस मेम्ब्रेन, यौनाङ्गबाट निस्कने तरल पदार्थसंगको सम्पर्कबाट यो रोग सछ । त्यसैले यो रोग मुख्य गरेर ह्यूमन प्यापिलोमा भाइरसबाट संक्रमित व्यक्तिसंग यौन सम्पर्कबाट एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिसँग सछ ।

यसरी महिलाको मृत्यु गराउने र स्वास्थ्य जोखिममा पार्ने सर्भाइकल क्यान्सर जस्तो रोगको प्रारम्भिक चरणमा रोकथामका लागि सबै भन्दा भरपर्दो उपाय ह्यूमन प्यापिलोमा भाइरसको विरुद्धको खोप उपलब्ध गराउनु भएकोले नेपाल सरकारले चालु वर्षमा देशव्यापी रूपमा विद्यालय जाने कक्षा ६ देखि १० सम्म अध्ययन गर्ने किशोरीहरू र विद्यालय नजानेहरूको हकमा १० वर्ष देखि १४ वर्ष सम्मका किशोरीहरूलाई HPV खोप लगाउने कार्यक्रम रहेको र उक्त अभियान माघ २२ गते देखि सुरुवात हुन गइरहेको सन्दर्भमा अभियानमा खोप सेवा सञ्चालन गर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई खोपको बारेमा जानकारी गराउनुको साथै अभियानमा खोप लगाउनु पर्ने लक्षित समूह, खोप केन्द्र निर्धारण, खोप केन्द्रमा खटिने स्वास्थ्यकर्मी र स्वयंसेवकको सङ्ख्या निर्धारण, AEFI को निगरानी तथा व्यवस्थापन, अभिलेख तथा प्रतिवेदन लगायतका विषयमा जानकारी गराइ अभियानलाई प्रभावकारी रूपले सम्पन्न गर्न सहजता हुने उद्देश्यले यस कार्यक्रमको आयोजना गरिएको हो ।

नियमित खोप सुदृढीकरण, पुर्णखोप सुनिश्चितता र दीगोपना तथा सरसफाई प्याकेज कार्यक्रमको समीक्षा सम्पन्न:

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले प्राथमिकतामा राखेका कार्यक्रमहरू मध्ये पहिलो प्राथमिकतामा पर्ने कार्यक्रम खोप कार्यक्रम हो । यस कार्यक्रमको प्रभावले नेपालमा हाल सम्म खोपबाट बचाउन सकिने कतिपय रोगहरू उन्मुलन भएका, कतिपय रोगहरू निवारण गरिएका र कतिपय रोगहरू नियन्त्रणमा रहेका छन् । बहुवर्षिय खोप योजना २०१७ देखि २०२१ ले नेपालमा

नियमित खोप सुदृढीकरण, पुर्णखोप.....

खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरूलाई शुन्य अवस्थामा पुऱ्याउने दुरदृष्टी राखेको छ भने राष्ट्रिय खोप कार्यक्रम मार्फत तोकिएका सबै खोपहरू समतामुलक रूपमा सबैको पहुँचमा हुने गरी प्रत्येक बालबालिका र गर्भवती महिलालाई गुणस्तरीय, सुरक्षित र सर्वसुलभ खोप सेवा निरन्तर रूपमा प्रदान गर्ने ध्येयका साथ सञ्चालित यस कार्यक्रमको लक्ष खोपबाट बचाउन सकिने रोग लाग्ने दर, अपाङ्गता दर र मृत्युदरलाई कम गर्ने लक्ष रहेको छ ।

२०३४ सालमा विपर रोगको उन्मुलन संगै राष्ट्रिय खोप कार्यक्रमको सुरुवात भएको र समयक्रम संगै यसको विकास हुँदै आएको पाईन्छ । समयक्रम संगै समुदायमा नयाँ रऊहरू देखापर्ने र रोगको प्रवृत्तिमा समेत परिवर्तन आए अनुरुन नयाँ नयाँ खोपको बिकास एवं प्रयोग हुने र नेपालको राष्ट्रिय खोप तालिकामा समावेश हुन क्रम रहेको छ । खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरूको विरुद्ध राष्ट्रिय खोप तालिका अनुसारका सबै खोपको सबै मात्रा लक्षित बालबालिका तथा गर्भवती महिलाहरूलाई प्रदान गर्ने र पूर्णखोप घोषण तथा सुनिश्चितता गर्ने नीति नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको छ । खोपको बिकासक्रम एवं नेपालको राजनैतिक परिवर्तनले आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई नागरिकको मौलिक हकको रूपमा लिदै खोप सेवालाई पनि आधारभूत स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत राखेको छ ।

नेपालको संविधानको धारा ३५ मा प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निशुल्क प्राप्त गर्ने हक हुने र कसैलाई पनि आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट बञ्चित गरिने छैन भनि स्वास्थ्य सेवालाई नागरिकको मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ । यसै गरी राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति, २०७६ को बुँदा नं. ६.५ मा स्वास्थ्यमा सर्वव्यापी पहुँच (universal health coverage) को अवधारणा अनुरुप प्रवर्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनर्स्थापनात्मक तथा प्रशामक सेवालाई एकिकृत रूपमा विकास तथा विस्तार गरिनेछ भनि उल्लेख गरिएको छ भने सोहि नीतिको बुँदा नं. ६.५.३ मा पनि रोगको प्रकोप तथा लागत प्रभावकारिताको आधारमा समयानुकुल खोप सेवाहरू अवलम्बन गरिनेछ भनिएको छ । लक्षित वर्गको खोप पाउने अधिकार सुनिश्चित गर्दै सम्बन्धित व्यक्तिले खोप सेवा अनिवार्य रूपमा लिनु पर्ने व्यवस्था गरिनेछ भनी उल्लेख गरिएको छ ।

नेपाल सरकारले खोप कार्यक्रमको प्रभावकारी संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि खोप ऐन २०७२ समेत जारी गर्दै बालबालिकाको खोप पाउने अधिकार सुनिश्चित गरेको छ । यसै अनुरुप खोप सेवालाई राष्ट्रिय खोप तालिका बमोजिम नियमित रूपमा सञ्चालन गरी हरेक बालबालिकालाई उमेर अनुसार सबै खोपको सबै मात्रा प्रदान गरी पूर्ण खोप सुनिश्चित गर्ने कार्य छत्रदेव

नियमित खोप सुदृढीकरण, पुर्णखोप.....

गाउँपालिकामा पनि बिगत देखि हुँदै आएको छ । नियमित खोप कार्यक्रम संचालन भईरहेको अवस्थामा कार्यक्रमको प्रभावकारीता थाहा पाउन तथा थप प्रभावकारी बनाउन गर्नुपर्ने सुधारात्मक उपायहरूको खोजी गर्न र कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात कार्यक्रमको प्रभावकारीता थाहा पाउन समिक्षा गर्नुपर्ने हुन्छ । गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सञ्चालित नियमित खोप कार्यक्रमको प्रगतीको समिक्षा गर्नुको साथै पूर्ण खोप सुनिश्चित गर्नका लागि शुक्ष्मयोजना तयार गरी कार्यन्वयन गरी गाउँपालिकालाई यस वर्ष पनि पूर्ण खोप सुनिश्चित गर्न सहयोग पुग्ने उद्देश्यले यस कार्यक्रमको आयोजना गरिएको हो ।

एच.पि.भी. खोप अभियान सम्बन्धी स्वयंसेवक, खोप समन्वय समिति तथा सरोकारवालाहरूका लागि अभिमुखीकरण सम्पन्न:

महिलाको मृत्यु गराउने र स्वास्थ्य जोखिममा पार्ने सर्भाइकल क्यान्सर जस्तो रोगको प्रारम्भिक चरणमा रोकथामका लागि सबै भन्दा भरपर्दो उपाय ह्यूमन प्यापिलोमा भाइरसको विरुद्धको खोप उपलब्ध गराउनु भएकोले नेपाल सरकारले चालु वर्षमा देशव्यापी रूपमा विद्यालय जाने कक्षा ६ देखि १० सम्म अध्ययन गर्ने किशोरीहरू र विद्यालय नजानेहरूको हकमा १० वर्ष देखि १४ वर्ष सम्मका किशोरीहरूलाई HPV खोप लगाउने कार्यक्रम रहेको र उक्त अभियान माघ २२ गते देखि सुरुवात हुन गइरहेको सन्दर्भमा अभियान सञ्चालनको बारेमा जानकारी गराउनुको साथै अभियानमा सबै पक्षको सहयोग जुटाउन सहयोग पुग्ने उद्देश्यले गाउँपालिका स्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम गाउँपालिकामा र वडा स्तरीय कार्यक्रम तथा स्वयंसेवक तालिम सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामा आयोजना गरिएको थियो ।

स्वास्थ्य चौकीको न्यूनतम सेवा मापदण्डको फलोअप तथा समिक्षा सम्पन्न:

आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्न पाउनु जनताको मौलिक हकको रूपमा नेपालको संविधानले स्वीकार गरेको छ । स्वास्थ्य संस्थाको भौतिक पूर्वाधार, जनशक्ति व्यवस्थापन, उपकरणहरूको उपलब्धता तथा प्रयोग, सामुदायिक सहभागिता, सरक्षा, यातायात, उर्जा व्यवस्थापन आदि कुराहरूले प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष प्रभाव पारेका हुन्छन ।

स्वास्थ्य चौकीको न्यूनतम सेवा

सुरक्षित एवं गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नको लागि आधारभूत कुराहरूको उपलब्धताले न्यूनतम मापदण्ड भित्र रहेर सेवा प्रदान गर्न सकिन्छ ।

स्वास्थ्य संस्थाबाट गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न, सेवाग्राहीको विश्वास जित्न र सेवा प्रदायक तथा सेवाग्राहीले सुरक्षित महसुस गर्ने गरी सेवाग्राहीको गोपनियता समेत कायम हुने गरी सेवा प्रदान गर्ने वातावरण निर्माण गर्ने कार्य स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मी, स्थानीय स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी साथै स्वास्थ्य शाखाको प्रयासले मात्र सम्भव नहुने भएकोले सबै पक्षको सहयोग जुटाउनु पर्ने हुन्छ । स्थानीय तह, स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति र स्वास्थ्य कर्मीहरू द्वारा स्वास्थ्य संस्थाको न्यूनतम सेवा मापदण्डको मापन गरी स्कोर बोर्डमा उल्लेख गरी थप सुधारका लागि सहयोग तथा लगानी बृद्धि गर्न सहयोग पुग्ने उद्देश्यले छत्रदेव गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै स्वास्थ्य संस्थामा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरू, स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, फरक स्वास्थ्य संस्थाको प्रमुख साथै स्वास्थ्यकर्मीहरूको सहभागितामा यस कार्यक्रमको आयोजना गरिएको हो । कार्यक्रममा स्वास्थ्य संस्थाको मूल्याङ्कन गर्नुको साथै थप सुधारका लागि कार्ययोजना समेत निर्माण गरिएको थियो ।

HPV खोप अभियान सम्पन्न:

महिलाको मृत्यु गराउने र स्वास्थ्य जोखिममा पार्ने सर्भाइकल क्यान्सर जस्तो रोगको प्रारम्भिक चरणमा रोकथामका लागि सबै भन्दा भरपर्दो उपाय ह्यूमन प्यापिलोमा भाइरसको विरुद्धको खोप उपलब्ध गराउनु भएकोले नेपाल सरकारले चालु वर्षमा देशव्यापी रूपमा विद्यालय जाने कक्षा ६ देखि १० सम्म अध्ययन गर्ने किशोरीहरू र विद्यालय नजानेहरूको हकमा १० वर्ष देखि १४ वर्ष सम्मका किशोरीहरूलाई HPV खोप लगाउने कार्यक्रम अभियानको रूपमा गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै स्वास्थ्य संस्थाबाट माघ २२ गते देखि सुरुवात भई २७ गते सम्पन्न भएको थियो । जसको प्रगती देहाय बमोजिम रहेको छ ।

राष्ट्रिय खोप कार्यक्रम												
एच.पि.भी. खोप अभियानको स्थानीय तह/जिल्ला/प्रदेशको प्रगति प्रतिवेदन फारम २०८१												
प्रदेश : सुदूरपश्चिम प्रदेश			जिल्ला : अछाम जिल्ला			स्थानीय तह : छत्रदेव गाउँपालिका			खोप सेवा सञ्चालन मिति : २०८१ माघ २२ देखि २०८१ मघ २७ सम्म			
खोप सेवा सञ्चालन मिति : २०८१ माघ २२ देखि २०८१ मघ २७ सम्म												
खोपदिने स्वास्थ्यकर्मीको संख्या : २१												
स्वयंसेवक:												
क्र.सं.	वडा नं. / स्थानीय तहको नाम	निर्वाचित स्वास्थ्य चौकीको नाम						निर्वाचित एच.पि.भी. खोप		प्रगति		
		कक्षा ६ वा उमेरक	विद्यार्थीहरूको संख्या	जम्मा	कक्षा ६-१० वा उमेरक	विद्यार्थीहरूको संख्या	जम्मा	कक्षा ६ वा उमेरक	विद्यार्थीहरूको संख्या	जम्मा	प्रतिशत	
१	१	२८	१०	३८	१००	२	१०२	३०	०	३०	७९	९३
२	२	२०	०	२०	४३	६	४९	२३	०	२३	११५	५०
३	३	१५	५	२०	४३	०	४३	१४	०	१४	७०	३७
४	४	२०	०	२०	१२६	०	१२६	१९	०	१९	९५	११५
५	५	१०	४	१४	६९	०	६९	११	०	११	७९	६८
६	६	१५	१०	२५	८१	१०	९१	१५	०	१५	६०	७९
७	७	१८	५	२३	८३	०	८३	१७	१	१८	७८	७६

छत्रदेव गाउँपालिका तथा मातहतका निकायहरुबाट २०८० पौष महिनामा
प्रदान गरिएका सेवा सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विवरण	सेवाग्राहीको संख्या			कैफियत
		महिला	पुरुष	जम्मा	
१	नयाँ सेवाग्राही	७२५	५२३	१२४८	
२	जम्मा सेवाग्राही/नयाँ तथा पुरानो	१८१८	११९०	३००८	
३	किशोर किशोरी सेवाग्राही संख्या	१८५	१६८	३५३	
४	ज्येष्ठ नागरिक सेवाग्राही	६२४	५६७	११९१	
५	बहिरंग सेवाका सेवा ग्राही नयाँ	१५२८	९५१	२४७९	
६	बहिरंग सेवाका सेवा ग्राही पुरानो	८५४	६३८	१४९२	
७	नियमित खोप सेवा प्रदान गरिएको	८४	९५	१७९	
८	पूर्ण खोप पाएका बालबालिका	१५	७	२२	
९	बृद्धि अनुगमन गरेको नयाँ ०-२३ महिनाका बालबालिका	९	१२	२१	औषत भेट २० पटक
१०	बृद्धि अनुगमन गरेको पुराना ०-२३ महिनाका बालबालिका	१८८	२०७	३९५	
११	कम तौल भएका बालबालिका संख्या	०	०	०	
१२	पहिलो पटक गर्भजाँच गरेको संख्या	१८		१८	
१३	प्रोटोकल बमोजिम चार पटक गर्भजाँच गरेको संख्या	१५		१५	
१४	२० वर्ष मुनिका गर्भवती संख्या	२		२	
१५	प्रोटोकल बमोजिम आठ पटक गर्भजाँच गरेको संख्या	१३		१३	
१६	स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति संख्या	७		७	
१७	स्वास्थ्य संस्थामा CB-IMNCI मा सेवा दिएको	५६	५१	१०७	
१८	कण्डम वितरण गोटा			६०५०	CPR 36.97 %
१९	प.नि. साधन नयाँ प्रयोगकर्ता	९		९	
२०	प.नि. साधन नयाँ प्रयोगकर्ता <२० वर्ष	२		२	
२१	प.नि. साधन लगातार प्रयोगकर्ता	१००४	१३३	११३७	
२२	यस महिनामा दर्ता भएका क्षयरोगी	०	२	२	
२३	यस महिनामा दर्ता भएका कुष्ठरोगी	०	०	०	
२४	गाउँघर क्लिनिक			२७२	
२५	म.स्वा.से.			१४६७	
२६	विपन्न नागरिक उपचार कोष सिफारिस	२	४	६	
२७	प्रदेश स्वास्थ्य उपचार विशेष सिफारिस	०	०	०	
२८	अति असाध्य रोग राहत सिफारिस	४	६	१०	

सुनौला हजार दिनका बालबालिकाको पोषण
लेखाजोखा सम्पन्न:

बालबालिकाको पोषण अवस्था राम्रो बनाउन, उनिहरुको बृद्धि विकास राम्रो बनाउन पोषणको महत्व बुझाउन र बालबालिकाको बृद्धि अनुगमन गर्न छत्रगञ्ज स्वास्थ्य चौकी अन्तर्गत यस कार्यक्रमको आयोजना गरिएको थियो। उक्त कार्यक्रममा स्थानीय खानेकुराबाट पोषिलो जाउलो बनाउने तरिका समेत प्रदर्शन गरी सिकाउने प्रयास गरिएको थियो।

सम्पादक:
बुद्धि राम न्यौपाने
जनस्वास्थ्य नीरिक्षक
छत्रदेव गाउँपालिका

छत्रदेव गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
स्वास्थ्य शाखा
छत्रगञ्ज, अर्घाखाँची

